

بررسی تأثیر عوامل محرک و انگیزه ساز اجتماعی، فرهنگی و ورزشی در جذب بازماندگان از تحصیل (متوسطه اول) استان سیستان و بلوچستان

هادی اکبری^۱، جواد نخزری خداخیر^۲، منصوره شهرکی^۳، مرتضی رضایی^{۴*}، شهرزاد شهریاری^۵

۱- استادیار، گروه علوم ورزشی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه زابل. زابل ایران.

۲- استادیار، گروه علوم ورزشی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه زابل. زابل ایران.

۳- استادیار، گروه علوم ورزشی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه زابل. زابل ایران.

۴- دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران. بابلسر

۵- دانش آموخته دکتری تاریخ اسلام از دانشگاه قم

چکیده:

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر عوامل محرک و انگیزه ساز اجتماعی، فرهنگی و ورزشی در جذب بازماندگان از تحصیل (متوسطه اول) استان سیستان و بلوچستان انجام شده است. روش این پژوهش از نوع توصیفی و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه مدیران، معاونین و دبیران تربیت بدنی و پرورشی آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان بود. نمونه آماری تحقیق ۳۸۴ نفر بر اساس جدول مورگان بوده است که محقق برای دست یابی به نتایج کامل تر تعداد بیشتری پرسشنامه را به صورت خوشه‌ای دومرحله‌ای در میان جامعه توزیع نموده است که ۴۲۰ پرسشنامه به محقق بازگردانده شده است. ابزار تحقیق پرسشنامه محقق ساخته بر اساس مبانی نظری تحقیق بوده است که روایی و پایایی آن مورد بررسی و تأیید قرار گرفته است. برای تجزیه و تحلیل آماری از نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ استفاده گردید. یافته‌های تحقیق بیانگر وجود رابطه معنادار ($P = 0/001$) بین عوامل شناسایی شده به عنوان جذب بازماندگان از تحصیل شامل عوامل فردی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، روان‌شناختی و ورزشی و میانگین فرضی هر کدام از عوامل بوده است. نتایج تحقیق نشان داد که از نظر جامعه آماری تحقیق عوامل اقتصادی و ورزشی می‌تواند به صورت مثبت تری در جذب بازماندگان از تحصیل نقش ایفا کند.

واژگان کلیدی: بازمانده از تحصیل، عوامل محرک، آموزش و پرورش، سیستان و بلوچستان.

*ایمیل نویسنده مسئول: Mortezarezaei.73@yahoo.com

مقدمه:

دانش و آگاهی نعمتی است که فقط انسان می‌تواند از آن بهره بگیرد و آن را نشر دهد و زمینه پیشرفت و توسعه خود را نیز فراهم آورد (کینگ^۱، ۲۰۱۶). توجه به کودکان و نوجوانان و نیازهای آن‌ها از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است. یکی از مهم‌ترین نیازهای آن‌ها آموزش و پرورش رایگان است که به کمک آن بتوانند در جهت رشد و پیشرفت گام بردارند، در واقع آموزش در مدارس پیش‌نیاز پیشرفت و توسعه را به آن‌ها ارائه می‌دهد (نژاد بهرام، ۱۳۹۴). با این همه سالانه بخش قابل توجهی از کودکان، از تحصیل باز می‌مانند (آتشک، ۱۳۹۸). کودکان بازمانده از تحصیل، آن گروه سنی از جمعیت هستند که در سنین مدرسه قرار دارند، ولی در ماه‌های تحصیلی در چرخه آموزشی کشور حضور ندارند؛ یعنی در زمان ساعات کار مدارس، خارج از مدارس هستند و به هر دلیل یا اساساً وارد چرخه آموزش نشده‌اند یا پس از مدتی کوتاه از آن خارج شده‌اند (نیک جو و باصر، ۱۳۹۰). یکی از عواملی که بر اساس مطالعات پیشین می‌تواند از عوامل بازماندگی از تحصیل دانش‌آموزان باشد، عامل اجتماعی است (مهران، ۱۳۸۵). نظریه پردازان بازتولید اجتماعی معتقدند مدارس از طریق شایستگی و خاستگاه‌های اجتماعی به بازتولید نابرابری اجتماعی می‌پردازد: «افرادی که از خاستگاه اجتماعی بالاتر برخوردارند، دسترسی بهتری به مدارس دارند و این مدرسه است که دانش‌آموزان را انتخاب می‌کند و به آن‌ها جهت می‌دهد» (شارع پور، ۱۳۹۳). عامل فرهنگی از عوامل دیگری است که در این موضوع دخیل است، فرهنگ دانش، باور، هنر، قوانین، اخلاقیات، رسوم و هرگونه قابلیت و عادات دیگر را شامل می‌شود که انسان به‌عنوان عضوی از جامعه فراگرفته است (اسمیت^۲، ۱۳۹۷). در خصوص عامل اقتصادی باید عنوان داشت که پراکندگی، افتراق و بازساخت مکانی - فضایی ممکن را برای دانش‌آموزان جهت ارتباط با مدرسه تبیین می‌کند (شکویی، ۱۳۹۰). عامل دیگری که می‌تواند به صورت مؤثر در ترک تحصیل و به طبع آن جذب بازماندگان از تحصیل نقش ایفا کند، عامل فردی است. منظور از عامل فردی، ویژگی‌های خاص فرد است که تنها مختص به خود او و برگرفته از اوست مانند استثنایی بودن (امجدیان، ۱۳۹۰). عوامل روان‌شناختی نیز می‌تواند به شکل مؤثری در تحصیل دانش‌آموزان نقش ایفا کند، منظور از عامل روان‌شناختی کلیه مسائل و موضوعاتی است که در روح و روان فرد اثر گذاشته و بدین وسیله شخصیت او را شکل می‌دهد (معمدیان و صادق، ۱۳۹۰). بر اساس بررسی‌های محقق در اسناد و آثار پیشین ورزش نیز می‌تواند در جذب دانش‌آموزان به تحصیل مؤثر باشد. منظور از این عامل تمام مسائل و موضوعاتی است که به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم به ورزش مرتبط می‌گردد، توجه به ورزش و نقش آن در جذب نوجوانان به مدرسه و فعالیت در ورزش دانش‌آموزی از عواملی است که می‌توان در آینده کودکان مؤثر باشد (آقازاده، ۱۳۹۸).

امروزه ضرورت آموزش و پرورش برای دستیابی به آگاهی و سواد، در بسیاری از کشورها کاملاً شناخته شده است. تلاش در جهت بهبود این رکن اساسی و انسان‌ساز جامعه مستلزم رسیدن به این باور است که دانایی، توانایی است (سیفالله، ۱۳۸۸). تحصیل و سوادآموزی به خودی خود تنها بخشی از حقوقی است که بازماندگان از تحصیل از آن محروم می‌شوند. واقعیت این است که سواد در سطوح مختلف زندگی روزمره افراد، شغل، آگاهی نسبت به شرایط، بزهکاری، زندگی خانوادگی، سبک زندگی و سرمایه فرهنگی و اجتماعی به قدری مؤثر است که ریشه‌کنی بی‌سوادگی گاهی مستقیماً منجر به کاهش مرگ‌ومیر، بیماری، بزهکاری و خشونت‌های خانوادگی و اجتماعی می‌شود (سالواتره و دیولیو^۳، ۱۳۹۴). باید توجه داشت که متأسفانه عده زیادی از دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل، ضربه‌های جبران‌ناپذیری از نظر مالی، روحی و اجتماعی بر پیکر خود و جامعه وارد می‌آورند (نادری، ۱۳۹۱). عواقب بازماندگی از تحصیل تنها بر مسائل اقتصادی متمرکز نیست، بلکه تمام جنبه‌های زندگی فردی و اجتماعی را در برمی‌گیرد (معمدیان و صادق، ۱۳۹۰). محدودیتی که روی میزان مشارکت ورزشی کامل کودکان و دسترسی به فرصت‌ها در جامعه اثر

1 - King

2. Smith

3. Salvatore and Diolio

می‌گذارند، مصداق بیشتری در تبیین پدیده کودکان محروم از تحصیل دارند (بیردسال^۱، ۲۰۱۵). توجه به ورزش و اهمیت آن در افزایش حضور در فعالیت‌های آموزشی در مدارس آموزش و پرورش و مدارس ورزش محور در تحقیقات بسیار زیادی اثبات شده است (چیرتر^۲، ۲۰۲۰). نشاط و اشتیاق ایجاد شده به واسطه ورزش و فعالیت ورزشی مدون می‌تواند در ایجاد انگیزه و علاقه نسبت به مشارکت و حضور دانش‌آموزان در مدارس تأثیرگذار باشد، همان‌طور که بسیاری از کودکانی که ترک تحصیل نموده‌اند در تیم‌های ورزشی و هیئت‌های ورزشی همچنان فعال هستند (اکبری، ۱۳۹۳). در مناطق فقیر، روستایی و حاشیه شهرهای بزرگ، هزینه‌ی فرصت فرستادن کودکان به مدرسه برای والدین، از مقایسه بین منافع ناشی از تحصیل یا اشتغال به کار و نان‌آور و کمک خرج بودن برای خانوار، ناشی می‌شود (امجدیان، ۱۳۹۰). فقر والدین و نامناسب بودن شرایط اولیه زندگی در کنار شبکه‌های اجتماعی محدود ارتباطی خانوارها، باعث عدم شکل‌گیری درک صحیح از منافع تحصیلات می‌شود (محسنی، ۱۳۸۹). در مناطقی که فقدان زیرساخت‌های مناسب، مدارس زیر سطح استاندارد و کیفیت نازل منابع آموزشی و معلمان خوب وجود دارد، باعث تضعیف بیشتر انگیزه والدین برای اولویت بخشی به آموزش کودکان می‌شود (نجفی، ۱۳۹۳). در تمامی جوامع همبستگی شدیدی میان «پیشینه خانوادگی» و «محل زندگی کودکان» با عملکرد تحصیلی آنان مشاهده می‌شود. بالا بودن میزان ترک تحصیل در میان دانش‌آموزان طبقات پایین درآمدی و حاشیه‌نشین، با هدف کمک به کاهش بار مالی خانوار، پدیده عام در تمامی جوامع در حال توسعه و پیشرفته است که این پدیده بخش بزرگی از رشد ترک تحصیل در ایران را نیز تبیین می‌کند (معمدیان و صادق، ۱۳۹۰). در ایالات متحده ۷۵ درصد از زندانیان زندان‌های ایالتی را ترک تحصیل‌کنندگان دبیرستانی در این کشور هستند، تشکیل می‌دهند (ولز^۳، ۲۰۱۱). معلولیت ذهنی و جسمی، افسردگی، دوزبانه بودن دانش‌آموز، ترس از مدرسه و بسیاری از عوامل فردی دیگر می‌توانند از مهم‌ترین عواملی باشد که باعث به وجود آمدن بازماندگی از تحصیل می‌شود (نادری، ۱۳۹۱). هر دانش‌آموزی که از تحصیل باز می‌ماند، مانند یک بمب ساعتی است که در آینده‌ای نه چندان دور منفجر خواهد شد. هر چه تحصیلات شهروندان بالاتر باشد احتمال وقوع جرم از سوی آن‌ها کمتر است (رضائی، ۱۳۹۳).

بر اساس قانون اساسی، آموزش همگانی باید به‌طور عمومی، اجباری و رایگان کودکان را تحت پوشش قرار دهد و دولت در حکم مجری این قانون، موظف است امکانات و اعتبارات لازم را در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار دهد، به گونه‌ای که هیچ یک از افراد به دلیل فقر مادی یا محرومیت منطقه‌ای از تحصیلات همگانی بی‌بهره نماند (داشخانه، ۱۳۹۰). با وجود تحقیقات بسیاری که مسئولان آموزش و پرورش در سالیان گذشته برای تعمیم بخشیدن به آموزش همگانی انجام داده‌اند، بنا به دلایلی مانند نداشتن برنامه ریزی جامع و مناسب، کمبود اعتبارات و کاستی‌هایی در زمینه آماده سازی معلمان و سایر امکانات آموزشی، گروه کثیری نتوانسته‌اند تحت پوشش کامل آموزش همگانی قرار گیرند (آقازاده، ۱۳۹۸). طبق سند آموزش برای همه برای مقابله با موانعی که کودکان بازمانده از تحصیل را از ورود به موقع به مدرسه و پیشرفت از طریق مدرسه و یادگیری باز می‌دارد، لازم است در کل نظام آموزشی اصلاحات لازم صورت پذیرد. در این اصلاحات باید خط‌مشی، نوآوری، برنامه درسی، توسعه حرفه‌ای، پژوهش، ارزیابی و سنجش و نیز بهره‌گیری مناسب از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در آموزش مورد توجه قرار گیرد (یونسکو^۴، ۲۰۲۲). همچنین، یکی از آرمان‌های یونسکو و یونیسف^۵ و سایر سازمان‌های بین‌المللی ذی‌ربط، تضمین آموزش ابتدایی و متوسطه رایگان، برابر و با کیفیت برای همه دختران و پسران است که منجر به یادگیری مؤثر و مرتبط گردد، می‌باشد (وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۹۵). کشور ما از جمله کشورهایی است که از آماری بالا در زمینه کودکان بازمانده از تحصیل در مناطق شهری و روستایی - عشایری برخوردار است. طبق اعلام وزارت آموزش و پرورش در سال ۱۳۹۵ شمار کودکان ۶ تا ۱۲ سال که

1. Beardsall
2. Chirter
3. Wales
4. UNESCO
5. UNICEF

وارد نظام آموزشی نشده‌اند یا پس از مدتی کوتاه از آن خارج شده‌اند، بالغ بر ۱۳۶ هزار نفر است (همان، ۱۳۹۵). در تحقیقی با عنوان علل بازماندگی از تحصیل در دوره متوسطه شهرستان قم در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۱۳۹۳ که توسط حدادی زاده انجام شد، نشان داد که تنها در عامل فردی بین گروه بازمانده و عادی تفاوت معناداری وجود دارد و گروه بازمانده، از شرایط نامطلوب‌تری برخوردار است. در سایر عوامل خانوادگی، اقتصادی و آموزشی تفاوت معناداری مشاهده نشد. در مجموع می‌توان نتیجه گرفت که عامل فردی در بازماندگی از تحصیل مؤثر بوده است اما عوامل خانوادگی، اقتصادی و آموزشی بر بازماندگی از تحصیل مؤثر نبوده‌اند (حدادی زاده، ۱۳۹۴). نتایج تحقیق معروفی نیز نشان می‌دهد که بازماندگی از تحصیل دختران روستایی به عوامل اقتصادی، فرهنگی و آموزشی بستگی دارد و عامل اقتصادی و فقر مالی والدین مهم‌ترین عامل در بازماندگی دختران از تحصیل محسوب می‌شود (معروفی، ۱۳۹۴). موکرجی^۱ در تحقیقی با عنوان کاهش کودکان بازمانده از تحصیل که در هند انجام شد بیان کرد سطح درآمد پایین، مهم‌ترین عامل وقوع ترک تحصیل می‌باشد. سایر عوامل شامل زیربنای آموزشی ناکافی، فرصت‌های درآمدزایی غنی برای کودکان و فقدان آگاهی والدین ذکر شد (موکرجی، ۲۰۲۰). بر اساس نتایج تحقیق جاستس^۲ دلایل بازماندن کودکان از تحصیل عبارت‌اند از: بیماری والدین، عدم آگاهی از اهمیت تحصیل دختران، مرگ یکی از والدین، بدهی خانواده، بیماری کودکان و مشکلات خانوادگی (جاستس، ۲۰۱۵). موسسه تحقیقات بین‌المللی در زمینه کودکان کار در سال ۲۰۱۴ نشان داده است عواملی همچون کیفیت مدارس، دسترسی به مدرسه، مشارکت جامعه، وادار کردن کودکان به کار اجباری، تبعیض جنسیتی و بی‌توجهی به خواست کودکان، در بازماندن از تحصیل آنان مؤثرند.

با توجه به تحقیقات پیشین عوامل مختلفی برای ترک تحصیل دانش آموزان در مناطق گوناگون عنوان گردید که با توجه به بررسی‌های محقق تواتر برخی از سایرین بیشتر بوده است اما در تمامی تحقیقات جست و جو شده به دلایل ترک تحصیل دانش‌آموزان پرداخته شده و محقق نتوانست به پژوهشی که به عوامل جذب دانش آموزان به تحصیل پرداخته باشد، دست یابد؛ بنابراین محقق تلاش نمود تا به بررسی تأثیر هر کدام از عوامل محرک و اثرگذار در جذب نوجوانان بازمانده از تحصیل در استان سیستان و بلوچستان بپردازد.

روش‌شناسی:

تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی، از نظر روش توصیفی بود. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کلیه مدیران، معاونین، مربیان تربیت‌بدنی و پرورشی استان سیستان و بلوچستان بوده است. نمونه آماری تحقیق بر اساس جدول مورگان از ۳۸۴ پرسشنامه کمتر نبوده است. البته محقق برای کسب نتایج جامع‌تر تعداد پرسشنامه بیشتری به صورت کاغذی و مجازی در جامعه هدف توزیع نمود که ۴۲۰ پرسشنامه به محقق بازگردانده شد. برای جمع‌آوری اطلاعات از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای دو مرحله‌ای-تصادفی استفاده شده است. در مرحله اول شهرستان‌های زابل، زهک، میر جاوه، نصرت‌آباد، خاش، ایرانشهر، نیک شهر و چابهار انتخاب شدند که از دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل بیشتری برخوردار بودند. در مرحله دوم در هر شهرستان چهار دبیرستان دوره اول پسرانه و چهار دبیرستان دخترانه دوره اول دخترانه انتخاب و پرسشنامه در این مدارس به صورت تصادفی توزیع گردیده است.

¹. Mukherjee

². Justice

جدول ۱. تعداد پرسشنامه توزیع شده در هر شهرستان متناسب با تعداد دانش آموز بازمانده از تحصیل آن

ردیف	نام شهرستان	تعداد دانش آموز بازمانده از تحصیل	تعداد پرسشنامه توزیع شده
۱	زابل	۱۲۷۵۰	۵۵
۲	زهک	۱۳۸۵۶	۵۵
۳	میر جاوه	۱۰۵۴۸	۵۵
۴	نصرت آباد	۱۰۴۹۶	۵۵
۵	خاش	۹۴۱۲	۵۵
۶	ایران شهر	۱۲۲۸۲	۵۵
۷	نیک شهر	۱۳۹۱۰	۵۵
۸	چابهار	۱۲۲۷۴	۵۵
	مجموع	۹۵۵۲۸	۴۴۰

آمار با استعلام از اداره کل آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان، (اسفند ۱۴۰۱)

ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه است که با توجه به مبانی نظری موجود و تحقیقات صورت گرفته توسط حدادی زاده و حبیب زاده (۱۳۹۴)، عبدالهی و همکاران (۱۳۹۵) و تورانی و عارف نژاد (۱۳۹۶) که به بررسی عوامل محرک و انگیزه ساز نظیر عوامل فردی، فرهنگی، اجتماعی، روان شناختی، اقتصادی و ورزشی پرداخته اند، به صورت محقق ساخته طراحی شده است. این پرسشنامه دارای ۴۵ گویه است که به صورت طیف لیکرت با گزینه های (کاملاً موافقم، موافقم تا حدی، مخالفم و کاملاً مخالفم) که به ترتیب (۵، ۴، ۳، ۲ و ۱) امتیاز دارد طراحی شده است. عامل فردی دارای ۵ گویه، اجتماعی ۷ گویه، فرهنگی ۷ گویه، روان شناختی ۱۰ گویه، اقتصادی ۷ گویه و ورزشی ۹ گویه می باشد. روایی پرسشنامه حاضر توسط جمعی از نخبگان و اساتید دانشگاه زابل (۵ نفر) مورد تأیید قرار گرفته است و اصلاحات مد نظر اساتید دانشگاه زابل لحاظ گردیده است. برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش تعیین ضریب آلفای کرونباخ مورد استفاده قرار گرفته است که بدین منظور پیش از توزیع پرسشنامه ها در میان جامعه آماری تعداد ۵۰ پرسشنامه در میان جامعه آماری شهرستان های زابل، میر جاوه و چابهار توزیع گردیده و نتایج آن مورد بررسی قرار گرفته است که مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای آن ۰/۸۸ مورد محاسبه قرار گرفت که این مقدار برای اجرای تحقیق مناسب است.

یافته ها:

در ابتدا برای بررسی جامعه شناختی مشارکت کنندگان در این پژوهش به بررسی ویژگی های دموگرافیک مشارکت کنندگان پرداخته می شود و در ادامه به آزمون فرضیه های تحقیق پرداخته شده است.

جدول ۲. ویژگی های دموگرافیک آزمودنی ها

جنسیت	مرد	زن	
درصد	۵۴/۳	۴۰	
سطح تحصیلات	دانشجوی	کارشناسی ارشد	دکتر
فراوانی	۶۸	۹۸	۸۶
پست سازمانی	مدیر	دبیر تربیت بدنی	دبیر پرورشی
فراوانی	۵۳	۱۲۶	۱۰۵
سابقه	زیر ۵ سال	۱۱-۱۵ سال	بالای ۲۰ سال
درصد	۲۵	۳۱/۶	۴/۵

با توجه به نتایج جدول ۲، از ۴۱۵ نفری که در این مطالعه به سؤال مربوط به جنسیت پاسخ داده بودند، ۲۳۹ نفر (۵۴/۳ درصد) مرد و ۱۷۶ نفر (۴۰ درصد) زن بودند. همچنین از ۴۴۰ نفر شرکت کننده در این مطالعه ۶۸ نفر (۱۵/۵ درصد) دارای مدرک دیپلم، ۶۰ نفر (۱۳/۶ درصد) دارای مدرک تحصیلی کاردانی، ۱۲۸ نفر (۲۹/۱ درصد) دارای مدرک تحصیلی کارشناسی، ۹۸ نفر (۲۲/۳ درصد) دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و ۸۶ نفر (۱۹/۵ درصد) دارای مدرک تحصیلی دکترا بودند. علاوه بر آن در این مطالعه ۵۳ نفر (۱۲ درصد) دارای پست سازمانی مدیر مدرسه، ۱۲۶ نفر (۲۸/۶ درصد) دارای پست سازمانی معاون مدرسه، ۱۵۶ نفر (۳۵/۵ درصد) دارای پست سازمانی دبیر تربیت بدنی، ۱۰۵ نفر (۲۳/۹ درصد) دارای پست سازمانی دبیر پرورشی بودند. در خصوص سابقه خدمت نیز ۱۱۰ نفر (۲۵ درصد) دارای سابقه کمتر از ۵ سال، ۸۳ نفر (۱۸/۹ درصد) دارای سابقه ۵ تا ۱۰ سال، ۱۳۹ نفر (۳۱/۶ درصد) دارای سابقه ۱۱ تا ۱۵ سال، ۸۸ نفر (۲۰ درصد) دارای سابقه ۱۶-۲۰ سال و ۲۰ نفر (۴/۵ درصد) دارای سابقه بیشتر از ۲۰ سال بودند. نمودار ۴-۴ نیز توزیع شرکت کنندگان بر حسب سابقه خدمت را نشان می دهد.

برای پاسخگویی به سؤالات مطرح شده در پژوهش با توجه به اینکه داده های این پژوهش وابسته به متغیرهای پیوسته می باشد و مقایسه میانگین های واقعی با یک میانگین نظری مدنظر بوده است، از آزمون t تک نمونه ای استفاده گردید. با توجه به پنج درجه ای بودن مقیاس و نمره گذاری از یک تا پنج، میانگین فرضی جامعه ۳ در نظر گرفته شده است. برای هر متغیر نمرات سؤالات مربوطه به آن جمع گردید و بر تعداد سؤالات آن تقسیم گردید و از میانگین متغیرهای موجود در سؤالات برای مقایسه با میانگین فرضی استفاده شد. با استفاده از نرم افزار SPSS، آزمون t تک نمونه ای، برای سؤالات تحقیق محاسبه و بر اساس نتایج آن، سؤالات تفسیر گردید. نتایج بررسی سؤالات تحقیق در جدول شماره ۴ و ۳ قابل مشاهده است.

جدول شماره ۳. نتایج شاخص های پراکندگی در خصوص عوامل مورد بررسی در تحقیق

عوامل تأثیرگذار	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد
عوامل فردی	۴۳۷	۱۳/۳۷	۵/۲۶	۰/۲۵۱
عوامل فرهنگی	۴۴۰	۱۸/۸۱	۸/۰۱۴	۰/۳۸۲
عوامل اجتماعی	۴۳۹	۱۹/۰۲	۷/۷۰	۰/۳۶
عوامل اقتصادی	۴۴۰	۲۲/۵۶	۶/۹۳	۰/۳۳
عوامل روان شناختی	۴۳۷	۲۶/۹۶	۸/۸۵	۰/۴۲۳
عوامل ورزشی	۴۴۰	۳۰/۱۴	۱۰/۲۵	۰/۴۸۸

جدول شماره ۴. نتایج آزمون t تک نمونه ای مقایسه ای نظرات آزمودنی ها در خصوص سؤالات تحقیق

عوامل تأثیرگذار	t	اعتبار تست	درجه آزادی	سطح معناداری	اختلاف میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصدی	
						کران بالا	کران پایین
فردی	-۶/۴۳	۲۱	۴۳۶	۰/۰۰۱	-۱/۶۲	-۲/۱۱	-۱/۱۲
فرهنگی	-۵/۷۲۸	۲۱	۴۳۹	۰/۰۰۱	-۲/۱۸	-۲/۹۳	-۱/۴۳
اجتماعی	-۵/۳۶۱	۲۱	۴۴۶	۰/۰۰۱	-۱/۹۷	-۲/۶۹	-۱/۲۴۸
اقتصادی	۴/۷۲۳	۲۱	۴۳۹	۰/۰۰۱	۱/۵۶۱	-۰/۲۱۱	۲/۹۱۱
روان شناختی	-۷/۱۷۵	۳۰	۴۳۶	۰/۰۰۱	-۳/۰۳	-۳/۸۷۱	-۲/۲۰۶
ورزشی	۶/۴۳۲	۲۷	۴۳۹	۰/۰۰۱	۳/۱۴۳	۲/۱۸	۴/۱۰۳

بر اساس نتایج جداول ۳ و ۴ و اختلاف میانگین حاصل شده در هر کدام از عوامل تحقیق با ۰/۹۵ اطمینان می توان گفت که اختلاف بین دو میانگین در همه عوامل (فردی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، روان شناختی و ورزشی) معنی دار می باشد و

میانگین تأثیر عوامل فردی، اجتماعی، فرهنگی و روان شناختی از میانگین فرضی کوچک‌تر و در عوامل اقتصادی و ورزشی این میانگین از میانگین فرضی بزرگ‌تر می‌باشد. پس می‌توان اظهار نمود عوامل فردی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، روان شناختی و ورزشی در جذب دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل در استان سیستان و بلوچستان از نظر مدیران مدارس، معاونین مدارس، دبیران تربیت‌بدنی و دبیران پرورشی تأثیرگذار می‌باشد. در این میان مهم‌ترین عوامل، عامل اقتصادی و ورزشی است زیرا از نظر پاسخگویان مهم‌ترین عواملی که نمره میانگین آن از میانگین فرضی بالاتر بوده پس بیشتر تأثیرگذار بوده است.

بحث و نتیجه‌گیری:

این تحقیق با هدف بررسی عوامل اثرگذار بر جذب دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل در استان سیستان و بلوچستان انجام شده است. در این خصوص به بررسی شش عامل شامل عوامل فردی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، روان‌شناختی و ورزشی که بر اساس تعدد مبانی نظری تحقیق انتخاب شده‌اند، در جذب دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل در این تحقیق پرداخته شد که نتایج آن در ادامه تبیین می‌گردد. عوامل فردی نظیر استعداد و توانایی کودکان در ایجاد انگیزه لازم برای آن‌ها و خانواده آن‌ها در حضور در فضای مدرسه و تحصیل برای دانش‌آموزان نقش مهمی ایفا می‌کند؛ بنابراین داشتن مربیانی آگاه به عوامل انگیزشی و فردی در تربیت دانش‌آموزان و ایجاد راه دستیابی به آموزش صحیح بسیار حائز اهمیت است. باید توجه داشت که عوامل فرهنگی نظیر مخالفت با تحصیل دختران، ازدواج زودهنگام و اجباری، بی‌سوادی والدین، بی‌توجهی نسبت به تحصیل، مخالفت با تشکیل کلاس‌های مختلط به‌ویژه در پایه چهارم ابتدایی و بالاتر و تدریس معلم مرد برای دختران می‌توانند به عنوان عواملی مهم و حائز اهمیت در جلوگیری از تحصیل دانش‌آموزان باشد که توجه به آن از طریق فرهنگ‌سازی با کمک رسانه‌های جمعی و مکتوب، روحانیون و مبلغان مذهبی، ساخت فیلم‌های آموزشی و هدف‌دار و بیان سرگذشت افراد موفق مؤثر است. باید دقت داشت که توجه به مسائل جنسیتی در جوامع به شدت مذهبی در جلوگیری از تحصیل دانش‌آموزان مؤثر است؛ استان سیستان و بلوچستان با وجود عقاید مذهبی قوی در هر دو مذهب شیعه و سنی و بر اساس آن جلوگیری از تحصیل دانش‌آموزان دختر به خصوص پس از سنین دبستان نیازمند تلاشی جدی برای فرهنگ‌سازی در این موضوع است که شاید روحانیون مذهبی بتوانند مهم‌ترین نقش را در این فرهنگ‌سازی ایفا نمایند. عواملی همچون کیفیت مدارس، دسترسی به مدرسه، مشارکت جامعه، تبعیض جنسیتی و بی‌توجهی به خواست کودکان، عوامل اجتماعی هستند که در بازماندن از تحصیل آنان مؤثرند. توجه به جامعه محل زندگی افراد برای ارائه راهکار در خصوص جذب دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل نقش مهمی ایفا می‌کند، توجه به حضور دانش‌آموزان استان سیستان و بلوچستان در مدارس شبانه‌روزی که دسترسی به مدرسه را راحت‌تر و با ایجاد فضای مناسبی برای تحصیل، استراحت و مطالعه دانش‌آموز را در دستیابی به اهداف نظام آموزشی همراهی می‌کند؛ از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است. فقر شدید عامل مهمی است که سطح تحصیل در مدرسه را پایین می‌آورد زیرا کودکانی که در برخی مقاطع زندگی خود دچار گرسنگی شده‌اند، احتمال حضور کمتری در مدرسه دارند. برخی از مشکلات اقتصادی به طور مستقیم روی بازماندن از تحصیل تأثیرگذارند مانند ناتوانی خانواده در تأمین مخارج اولیه تحصیل و مخارج کلی خانواده، یا بی‌سرپرستی و بدسرپرستی خانواده که دانش‌آموز را ملزم می‌کند تا برای کمک به معیشت خانواده کار کند. علاوه بر آن خستگی ناشی از کار یا وجود بیماری مزمن در خود کودک یا اعضای خانواده انرژی لازم را برای تحصیل از دانش و خانواده می‌گیرد و دانش‌آموز را از ادامه تحصیل باز می‌دارد. توجه به روان کودکان و مفاهیمی همچون اعتماد به نفس، عزت نفس، دیدگاه کودک نسبت به خود، انگیزه تحصیل، علاقه به یادگیری و غیره از مهم‌ترین عواملی است که برای رشد روانی کودک حائز اهمیت است و برای جذب کودکان به مدرسه و ایجاد انگیزه در آن‌ها به صورت مؤثر نقش ایفا می‌کند. رفتارهای روان‌شناختی معلمان اگر با آگاهی لازم و از روی تجربه کافی صورت گیرد، خواهد توانست بر جذب دانش‌آموزان به مدرسه حتی با وجود مشکلات وسیع اقتصادی و خانوادگی غلبه نماید. دانش‌آموز اگر با انگیزه و هدف به تحصیل نگاه کند، علاوه بر آن که از تحصیل دور نخواهد شد، به تحصیل به عنوان راه برون

رفت از بحران‌های زندگی نگاه خواهد کرد. توجه به ورزش به عنوان یکی از نیازهای بشر می‌تواند در جذب او به تحصیل در مدارس به خصوص مدارس بر مبنای ورزش مفید باشد که متأسفانه این نوع از مدارس که با عناوینی نظیر مدرسه فوتبال، مدرسه والیبال و یا مدرسه ورزش در جهان شناخته می‌شوند، به شکل کم‌رنگ‌تری در ایران رواج یافته است. مفهوم ورزش از آنجا که با بازی و تفریح آمیخته است می‌تواند در جلب توجه کودک به علم بسیار مهم و حائز اهمیت باشد، بارها دیده شده است که بسیاری از معلمین باتجربه و کارآموده مسائل سخت ریاضی و زبان آموزی را با کمک گرفتن از بازی و ورزش برای دانش‌آموزان شیرین و جذاب نموده‌اند که این مهم می‌تواند در جذب دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل مفید به نظر آید، البته توجه به این نکته نیز بسیار حائز اهمیت است که برای رونق ورزش در مدارس می‌بایست تغییراتی در برنامه‌های درسی کنونی مدارس به خصوص برای کودکان و نوجوانان ایجاد شده و ساعت درس تربیت‌بدنی افزایش یابد. آموزش و پرورش یکی از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی جامعه است که نقش بسیار اساسی در رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی هر کشور دارد و همواره دغدغه اصلی جامعه و صاحب‌نظران تعلیم و تربیت، جذب تمامی واجب‌التعلیمان به نظام تربیتی و حفظ آن‌ها در نظام برای گذراندن مقاطع تحصیلی است؛ اما در بین راه عواملی موجب کند شدن حرکت دانش‌آموزان در مسیر تحصیل و ترک تحصیل آنان می‌شود و باعث افزایش شمار افرادی می‌شود که از مشارکت در زندگی اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی خود محروم هستند و از جامعه به حاشیه رانده می‌شوند و قطعاً آگاهی یافتن از عواملی که موجب جذب بازماندگان از تحصیل می‌شود می‌تواند در پیشگیری و کنترل آن مؤثر باشد. حق برخورداری از آموزش از جمله حقوق بشر به شمار می‌رود و گزارش‌های سالانه آمار آموزشی در مقیاس ملی و بین‌المللی نمایانگر پیشرفت‌های کمی حاصل از برخورداری از این حق اجتماعی است. یکی از مصادیق عدالت آموزشی برخورداری از حق تحصیل بدون توجه به زندگی در محیط شهری یا روستایی و عشایری است. این پژوهش با عنوان بررسی عوامل جذب کودکان بازمانده از تحصیل در استان سیستان و بلوچستان در تلاش بود تا با بررسی میزان تأثیر عوامل مختلف نظیر عوامل فردی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، روان‌شناختی و ورزشی در جذب این دانش‌آموزان به تحصیل در مدرسه گام بردارد. نتایج تحقیق بیانگر آن بود که تمام این عوامل از نظر پاسخگویان به سؤالات تحقیق که شامل مدیران، معاونین، دبیران تربیت‌بدنی و پرورشی مدارس بوده است به صورت معناداری در جذب بازماندگان از تحصیل مؤثر می‌باشند اما آنچه در اینجا می‌تواند بسیار مورد توجه باشد آن است که از نظر پاسخ‌گویان و بر اساس مقایسه میانگین پاسخ به سؤالات هر عامل و میانگین فرضی عنوان شده برای همان عامل، در دو عامل اقتصادی و ورزشی میانگین پاسخگویان از میانگین فرضی بیشتر بوده است، بنابراین پاسخ‌گویان نمره بیشتری را به این عوامل در جذب دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل اختصاص داده‌اند، شاید یکی از دلایل پاسخ‌گویان برای این نوع دیدگاه در مفهوم ورزشی عملی‌تر و سهل‌الوصول بودن توجه به ورزش و موفقیت‌های ورزشی فراوان ورزشکاران استان در عرصه‌های ملی و بین‌المللی باشد. در خصوص مسائل اقتصادی نیز باید عنوان داشت که ریشه بسیاری از مشکلات دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل را فقر تشکیل می‌دهد که بهبود مشکلات اقتصادی در ایجاد شرایط مناسب برای حضور دانش‌آموزان در کلاس درس مؤثر خواهد بود. محقق بر این باور است که جذب دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل در استان سیستان و بلوچستان تنها با یک عزم جدی در زمینه رفع مشکلات مردم استان به خصوص از نظر اقتصادی ممکن است، زیرا با رفع این مشکل در کنار توجه به ورزش به عنوان عامل ایجاد روحیه مثبت در دانش‌آموزان، می‌توان در جهت کاهش تعداد بازماندگان از تحصیل به صورت مؤثر قدم برداشت.

پیشنهادات تحقیق:

- بر اساس نتایج این تحقیق پیشنهاد می‌شود که با اولویت دادن ضمن خدمات‌های معلمین و مدیران به دوره‌هایی با هدف کاهش افت تحصیلی و ترک تحصیل، تحت عناوینی از قبیل غلبه بر افت تحصیلی و ترک تحصیل، روابط انسانی و آموزشگاه.
- بر اساس نتایج این تحقیق پیشنهاد می‌شود که با استفاده از اساتید، صاحب‌نظران، محققان و تدریس راهکارهای آموزشی و ارائه تجربیات خود در زمینه برخورد و ارائه مشاوره به دانش‌آموزانی که در شرف ترک تحصیل هستند برای تمامی مدیران، معاونین و معلمین مدارس استان.
- بر اساس نتایج این تحقیق پیشنهاد می‌شود که نسبت به تأسیس مدارس ورزشی با هدف ارائه استعدادها درخشان ورزشی استان در قالب مدارس شبانه‌روزی ورزشی اقدام گردد.
- بر اساس نتایج این تحقیق پیشنهاد می‌شود که با به‌کارگیری دانش‌آموزان شناسایی شده دارای انگیزه ترک تحصیلی در امور جاری مدرسه با ایجاد انگیزه لازم از ترک تحصیل آن‌ها جلوگیری به عمل آید.
- بر اساس نتایج این تحقیق پیشنهاد می‌شود که نسبت به توسعه فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی به‌ویژه در مناطق محروم اقدام گردد.

تقدیر و تشکر:

این مقاله برگرفته از طرح تحقیقاتی با عنوان بررسی تأثیر عوامل محرک و انگیزه ساز اجتماعی، فرهنگی و ورزشی در جذب بازماندگان از تحصیل (متوسطه اول) استان سیستان و بلوچستان است که با حمایت مالی پژوهشکده تعلیم و تربیت اداره کل آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان صورت گرفته است؛ بنابراین محققین بر خود لازم می‌دانند از پژوهشکده تعلیم و تربیت اداره کل مذکور در این خصوص تقدیر و تشکر به عمل آورند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع:

- آتشک، محمد. (۱۳۹۸). بررسی تساوی جنسیتی در دسترسی به آموزش پایه‌های دوره راهنمایی در مناطق شهری و روستایی کشور. فصلنامه مطالعات راهبردی زنان، ۱۱(۴۴)، ۷۳-۱۱۰.
- آقازاده، احمد. (۱۳۹۸). مسائل آموزش و پرورش ایران. تهران: انتشارات سمت.
- اسمیت، فردریک. (۱۳۹۷). درآمدی بر نظریه فرهنگی، (ترجمه حسن پویان). تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- اکبری، علی، میزبان، مجتبی. (۱۳۹۳). درآمدی بر شناخت ویژگی‌های جمعیت و جوامع عشایری در ایران. فصلنامه مطالعات ملی، ۱۵(۱)، ۹-۴۷.
- امجدیان، فرهاد، صیدی، بتول. (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر در ترک تحصیل دانش‌آموزان دوره ابتدایی استان کرمانشاه. گزارش طرح پژوهشی، شورای تحقیقات اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه.
- حدادی زاده، علی. (۱۳۹۴). علل بازماندگی از تحصیل در دوره متوسطه شهرستان قم در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه قم.
- داش‌خانه، فرهاد. (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر در نابرابری آموزشی در دوره آموزش عمومی به‌منظور ارائه مدل نظری برای آموزش دختران. فصلنامه تعلیم و تربیت، ۱۷(۴)، ۴۷-۵۶.
- رضائی، محمد. (۱۳۹۳). نقش آموزش و پرورش در توسعه سیاسی-اجتماعی و آموزش و پرورش حساس به جنسیت. تهران: انتشارات پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- سالواتوره، دیوید، دیولیو، یادرز. (۱۳۹۴). اصول علم اقتصاد، ترجمه محمد ضیائی بیگدلی و نوروزعلی مهدی پور. تهران: انتشارات کوهسار.
- سیف، الله داد. (۱۳۸۸). بررسی میزان و علل ترک تحصیل دانش‌آموزان کلاس پنجم ابتدایی بخش فیروزان از دیدگاه معلمان این پایه. گزارش طرح پژوهشی، همدان، مرکز ضمن خدمت فرهنگیان ابن‌سینا.
- شارع پور، مصطفی. (۱۳۹۳). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران: انتشارات سمت.
- شکوئی، حسین. (۱۳۹۰). شناخت و فلسفه جغرافیا. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- کاوه، ساناز. (۱۳۹۵). زیرپوست آمار بازماندگان تحصیلی، دومین کنفرانس ملی توسعه و عدالت آموزشی، صص: ۱۳-۹.
- کلانتری، رضا؛ خدیوی، ادیب؛ فتحی، افسانه؛ بهنام، بابک. (۱۳۹۰). بررسی روش‌های مناسب آموزش دوزبانه، فصلنامه‌ی نوآوری‌های آموزشی، ۳۹(۱۰)، ۲۴-۷.
- محسنی، ساناز. (۱۳۸۹). بررسی میزان و علل ترک تحصیل دانش‌آموزان مدارس راهنمایی بخش گل‌تپه. گزارش طرح پژوهشی، همدان مرکز ضمن خدمت فرهنگیان ابن‌سینا.
- معمدیان، جواد، صادق موسوی، خشایار. (۱۳۹۰). بررسی علل مردودی و ترک تحصیل در پایه‌های اول ابتدایی و اول راهنمایی تحصیلی کشور. گزارش طرح پژوهشی، وزارت آموزش و پرورش: پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- معروفی، پدram. (۱۳۹۴). بررسی روش‌های کاهش بازماندگی از تحصیل دختران در مناطق محروم و روستایی با روش مشارکتی P.R.A. گزارش طرح پژوهشی، پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش.
- مهران، گودرز. (۱۳۸۵). بررسی علل ترک تحصیل دختران در مقطع آموزش ابتدایی در منطقه خاورمیانه و شمال افریقا و به‌ویژه در ایران. فصلنامه تعلیم و تربیت، ۱۲(۲)، ۷-۴۱.
- نادری بلداجی، فاطمه. (۱۳۹۱). عوامل فرهنگی، اجتماعی و آموزشی مؤثر بر ترک تحصیل دانش‌آموزان مدارس راهنمایی عشایر شهرستان لردگان و اردل. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.

نجفی، سعید. (۱۳۹۳) بررسی عوامل مرتبط با ترک تحصیل دانش آموزان عشایری دوره ابتدایی و راهنمایی تحصیلی و ارائه راهکارهای پیشگیری از ترک تحصیل. گزارش طرح پژوهشی، آموزش و پرورش استان فارس.

نژاد بهرام، زهرا. (۱۳۹۴) عدالت آموزشی فرصتی تازه برای توسعه پایدار. ضمیمه اقتصادی شرق، ص. ۲۵.

نیک جو، کوثر، باصر، نادر. (۱۳۹۰) بررسی وضعیت پوشش تحصیلی دانش آموزان لازم التعلیم و ارائه مناسبترین شیوه‌های افزایش آن. گزارش طرح پژوهشی، اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی.

وزارت آموزش و پرورش. (۱۳۹۵) به سوی آموزش و یادگیری مادام‌العمر با کیفیت، برابر و فراگیر برای همه. کمیسیون ملی یونسکو، تهران.

Birdsall, N. (2015). Public inputs and child schooling in Brazil. *Journal of Development Economics*, 18(1), 67-86.

Chirtes, G. (2020). A case study into the causes of school dropout. *Acta Didactica Napocensia*, 3(4), 25-34.

Justus, A. (2015). 6 reasons - Why children in India drop out of school and become child labourers. World Vision International.

King, E. (2016). Change in the status of women across generations in Asia. Santa Monica, Calif.: Rand Corporation.

Laird, J., DeBell, M., Kienzl, G., & Chapman, C. (2017). Dropout rates in the United States: 2016. U.S. Department of Education. Washington, DC: National Center for Education Statistics.

Mukherjee, D. (2020) Reducing out of school children in India: lessons from a micro study. MPRA Paper No. 47-35.

PBS. (2014). 11 facts about dropping out. Available at <https://www.dosomething.org/facts/11-facts-about-dropping-out>

UNESCO. (2022). Education for All. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Paris: France.

Wells, A. S. (2011). Middle school education: The critical link in dropout prevention. ERIC Accession No. ED 113-148.

Investigating the effect of social, cultural and sports motivating and motivating factors in attracting survivors from education (first secondary school) in Sistan and Baluchistan province

Hadi Akbari ¹, Javad Nakhzari Khodakhir ², Mansoura Shahraki ³, Morteza Rezaei ^{4*},
Shahzad shahriari⁵

1. Assistant Professor, Department of Sports Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Zabol University. Zabol, Iran.
2. Assistant Professor, Sports Science Department, Faculty of Literature and Humanities, Zabol University. Zabol, Iran.
3. Assistant Professor, Department of Sports Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Zabol University. Zabol, Iran.
4. PhD student in sports management, Department of Sports Sciences, Faculty of Sports Sciences, Mazandaran University. Babolsar
- 5- Graduated with a PhD in Islamic History from Qom University

Abstract:

This research has been conducted with the aim of investigating the effect of social, cultural and sports motivating and motivating factors in attracting survivors from education (first secondary school) in Sistan and Baluchistan province. The method of this research was descriptive and applied in terms of purpose. The statistical population of this research was all managers, assistants and teachers of physical education and education in Sistan and Baluchistan province. The statistical sample of the research was 384 people based on Morgan's table, in order to achieve more complete results, the researcher distributed a larger number of questionnaires in a two-stage cluster among the community, and 420 questionnaires were returned to the researcher. The research tool was a researcher-made questionnaire based on the theoretical foundations of the research, whose validity and reliability have been examined and confirmed. Spss version 22 software was used for statistical analysis. The findings of the research show that there is a significant relationship ($P=0.001$) between the factors identified as attracting survivors from education including individual, consensus, cultural, economic, psychological and sports factors and the hypothetical average of each factor. The results of the research showed that from the point of view of the statistical community of the research, economic and sports factors can play a more positive role in attracting survivors from education.

Keywords: *Left out of education, motivating factors, education, Sistan and Baluchistan.*

* Correspondence: Mortezarezaei.73@yahoo.com